

Besedilo A

Dubravka v velikem slogu

1 *klasični koncert*
Dubravka Tomšič Srebotnjak,
klavir
instrument: Steinway
Gallusova dvorana CD
7. 3. 2001

2 Na prostranem odru Gallusove dvorane je v bližnjem času (leta 2000) nastopilo kar nekaj svetovnih glasbenih imen; med njimi so bili tudi veliki pianisti kot so Mihail Pletnev, Alfred Brendel in András Schiff. Po sredinem klavirskem večeru ne more biti dvoma, da je Dubravka Tomšič pianistka svetovnega formata, da je umetnica, ki da vsaki izvedeni skladbi pečat izvirnosti. Vsaka njena interpretacija je podoba umetniškega navdiha; je vsebina in popolnost usklajenosti med avtorjem zapisa in umetnico, ki najde ideal poslušaneega.

3 Preludij in fuga v D-duru Johanna Sebastiana Bacha v klavirski različici Ferruccio Busonija sta izjema v mnenjih, ki prisegajo na avtentični zapis. Izjemnost je medsebojno povezanima skladbama dalo pero skladatelja in pianista Busonija. Zaradi specifične klavirske zvočnosti te skladbe ni primerno primerjati z izvirnikom. Pianistka jo je interpretirala z Busonijevim navdihom – čvrsto, odločno, s spoštljivim

pogledom na obliko, z velikim osebnostnim poudarkom.

4 Lisztova Sonata v h-molu (v enem stavku) je dosegljiva samo velikim pianistom. Razloga sta najmanj dva: tehnika in prikrita forma. Formalna svoboda je le navidezna; v resnici gre za izredno prefinjeno pripoved, ki je tako samosvoja, da v nekem smislu napoveduje glasbeni razvoj s konca 19. in začetka 20. stoletja. Dubravka Tomšič je delo poustvarila z izjemno tehnično sproščenostjo, z domišljijo, ki je znala odkriti tudi najbolj intimne glasbene odtise. Bolj izdelane interpretacije ne bi mogli slišati!

5 Na odlično uglašenem klavirju (mojster je bil Zlatko Silič) je gospa Dubravka Tomšič odkrila najbolj skrivnostno stran svoje senzibilnosti. Pianissimo je napolnil veliko dvorano Cankarjevega doma. Glasba je bila ena sama daritev.

Po Pavlu Mihelčiču, Delo, 9. 3. 2001

Besedilo B

Koncertu na rob ***Z mobijem pri prvi dami (klavirja)***

1 Umetniško glasbeno poustvarjanje zahteva od občinstva osredinjenost na izvedbo, ki ima (bi morala imeti) zaradi bežne enkratnosti status neoskrunljivega. Brez pravega zvočnega okolja, brez poslušalskega truda (ustreznega vedenja) je podobno ptici z zlomljenimi krili. Gallusova dvorana Cankarjevega doma je naše največje in najuglednejše koncertno prizorišče. Akustika ustreza mednarodnemu standardu, z nekaj tehničnimi slabostmi (slišno delovanje klimatizacijske naprave, posamični brneči reflektorji) smo se morali sprijazniti.

2 Prav tako nam ne ostane drugega, kakor da se sprijaznimo z dejstvom, da je med obiskovalci koncertov preveč posameznikov, ki jim glasba ni cilj, ampak družabno sredstvo. Taki obiskovalci niso pozorni poslušalci, prepričan sem, denimo, da pozoren poslušalec, če je le zdrav, med izvedbo zlepa ne zakašlja. Pred vstopom v dvorano pa gotovo ne pozabi izklopiti mobilnega telefona (uro, ki oddaja zvočne signale, je kajpak pustil doma). CD skuša spodrseljaje manj pozornih sicer preprečevati z opozorili (na hrbtni strani vstopnic, glede telefonov po zvočnikih). Pa s tem stori dovolj?

3 Na recitalu Dubravke Tomšič so bili manj pozorni v izredni formi. Ob uvodni skladbi se je pianistka prebijala skozi salve kašlja; najmogočnejše so pri nas očitno rezervirane za pianiste, ki jih občinstvo dobro pozna (spomnimo se jih s Pogoreličevih recitalov). Zares pa se je začelo, ko se je oglasil mobilni telefon: takoj so se začeli odvijati bomboni, kmalu je veličastno tlesknil ob tla eden od koncertnih listov. Potem je bil že čas za naslednji telefonski signal. Za Lisztovo Sonato so obiskovalci prihranili znano posebnost: kašljanje, ki je intenzivnostno v obratnem sorazmerju z dinamično stopnjo izvedbe. Sklepno zamiranje skladbe pa je popestril, skoraj z neustavljivim zvokom, nov mobilček klic. V drugem delu recitala so se ob desetih oglasile le še ročne ure (kajpak v nizu zaporednih signalov). No, Dubravka očitno ni zamerljiva, na koncu je še dodajala.

4 Dogodek je bil le (naključna) zgotitev nečesa, kar se na koncertih dogaja nenehno. Občinstvo, kakršno koli že je, nas tu niti ne zanima. Cankarjev dom ga pozna; skrajni čas je, da zagotovi razmere za realizacijo prireditev, ki jih organizira ali »gosti«. To je najmanj, kar smemo pričakovati: tudi tisti, ki vstopnic sicer ne plačujemo, se pa od nas pričakuje »objektivno« vrednotenje dogodkov (ocenjevati v tolikšni meri moten koncert, kakor je bil obravnavani, se mi zdi skoraj nemogoče). Proti kašljanju se najbrž ne da storiti nič. Proti motnjam, ki jih povzročajo mobilni telefoni (pa tudi ure s signali), pa je gotovo mogoče učinkovito ukrepati. Ne(po)učeni ne more zanimati, kako – z osebnimi pregledi obiskovalcev ali »elektronskim zidom« (baje obstaja nekaj takega) ali drugače. Da bo le mir pred napravami, brez katerih ljudje niso več zmožni narediti enega koraka. Najbrž si nihče ne želi, da bi Pogorelič, če ga bomo še kdaj dočakali v Ljubljani, sredi igranja odšel z odra. Ker on bi (bo) to naredil. In to upravičeno.

Jure Dobovišek

Delo, 9. 3. 2001